

Grupa Edukatorów Seksualnych Ponton
ul. Nowolipie 13/15, 00-150 Warszawa
tel./fax: 022 635 93 95; 022 887 81 40
info@ponton.org.pl

Warszawa, 18.07.2017r.

**Stanowisko Grupy Edukatorów Seksualnych Ponton
w nowej podstawie programowej
przedmiotu Wychowanie do życia w rodzinie.**

Nowa podstawa programowa Wychowania do życia w rodzinie¹ wywołuje tak wiele emocji, że warto pochylić się na chwilę nad jej treścią. Treścią, która wydaje się sprzeczna sama w sobie.

Wychowanie do życia w rodzinie od 1 września będzie realizowane w szkole podstawowej w klasach IV–VIII, w branżowej szkole I stopnia, w klasach I–III liceum ogólnokształcącego i w klasach I–III technikum².

Podstawa programowa została podzielona na 6 części (rodzina, dojrzewanie, seksualność człowieka, życie jako fundamentalna wartość, płodność, postawy). Autorzy_rki dużo uwagi przykładają do kształtowania prawidłowych postaw, szacunku dla drugiego człowieka, kształtowania dialogu i umiejętności słuchania innych (s. 10, punkty 1-7). Nie kryją inspiracji myślą Jana Pawła II, którego cytaty pojawiają się w kilku miejscach dokumentu. Głębokie filozoficzne uzasadnienie, do którego się odwołują, oznacza w praktyce, że prawidłowa postawa jest tylko jedna, a koncentruje się wokół słowa *rodzina*, rozumianego oczywiście w określony sposób. Uczeń/uczennica zdobywa wiedzę na temat kryteriów doboru współmałżonka_i, motywów zawierania małżeństwa, rodzajów rodzin (pojawia się rodzina wielopokoleniowa, pełna, niepełna, zrekonstruowana) oraz mnóstwo umiejętności związanych z funkcjonowaniem w rodzinie (między innymi uczy się składać życzenia

---

¹ Ministerstwo Edukacji Narodowej. Podstawa programowa kształcenia ogólnego z komentarzem. Szkoła podstawowa. Wychowanie do życia w rodzinie. <http://new.ore.edu.pl/wp-content/uploads/2017/05/wychowanie-do-zycia-w-rodzinie.-pp-z-komentarzem.-szkola-podstawowa.pdf>

² <https://men.gov.pl/wp-content/uploads/2017/06/20170607141639804.pdf>

z okazji Dnia Matki, Ojca, Babci i Dziadka oraz zasad *savoir vivre'u*). Dział *Rodzina* zawiera 13 punktów i jest najobszerniejszą częścią programu.

W całym dokumencie (wraz z komentarzem do podstawy) słowo *rodzina* pojawia się w różnych odmianach i wariacjach 173 razy. Słowo *seks* pojawia się dwa razy, jako cyberseks oraz uzależnienie od seksu (seksualności jest nieco więcej, ale niestety głównie w tytułach podręczników cytowanych w przypisach). *Antykoncepcja* pojawia się 5 razy, za każdym razem przeciwstawiona naturalnym metodom planowania rodziny, przyrównywana właściwie aborcji (uczeń ma potrafić „oddzielić metody rozpoznawania płodności znane jako naturalne planowanie rodziny (NPR) od antykoncepcji, środków poronnych, aborcji i sterylizacji”, s.23)

W dziale dotyczącym seksualności człowieka mówi się przede wszystkim o uczuciach i emocjach. Uczeń/uczennica ma posługiwać się takimi pojęciami jak męskość, kobiecość, komplementarna współpraca płci, miłość, wartość, małżeństwo, rodzicielstwo. Seks może mieć miejsce jedynie w małżeństwie, a uczeń/uczennica „potrafi wymienić argumenty biomedyczne, psychologiczne, społeczne i moralne za inicjacją seksualną w małżeństwie” (s. 12). Jeden z działów poświęcony jest płodności, a informacje w nim zawarte obejmują profilaktykę i leczenie niepłodności, zaś uczeń/uczennica oprócz tego, że „definiuje pojęcie antykoncepcji i wymienia jej rodzaje, dokonuje oceny stosowania poszczególnych środków antykoncepcyjnych w aspekcie medycznym, psychologicznym, ekologicznym, ekonomicznym, społecznym i moralnym” (s. 13, pkt V podpkt 5).

Pomimo obecności w podstawie programowej takich punktów jak seksualność człowieka czy dojrzewanie, całość koncentruje się wokół z góry narzuconych wartości, nie ma miejsca na dyskusję czy otwartość w przyjmowaniu innych ścieżek życiowych niż małżeństwo i seks nastawiony na prokreację. Podobnie ideologicznie ujęte są tożsamości płciowe, których dopuszczane są tylko dwie (męska i kobieca), a duży nacisk kładziony jest na podkreślanie i pogłębianie różnic pomiędzy nimi. Autorzy_rki nie tylko promują jedyną słuszną wizję tego jak powinno wyglądać zdrowe społeczeństwo (oparte na rodzinie i wartościach silnie sprzężonych z katolickim światopoglądem), ale i nie zostawiają w ogóle miejsca na osoby, które w ten schemat się nie wpisują.

Warto też zauważyć, że autorzy_rki programu chyba nie do końca zdają sobie sprawę z zagrożeń otaczającej nas rzeczywistości, o czym świadczy chociażby punkt mówiący o tym, że uczeń/uczennica „świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym

z internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany” (str.14 pkt 6 podpkt 8). Myślenie, że po jednych zajęciach z wychowania do życia w rodzinie uczeń/uczennica będzie w stanie narzucić sobie sztywne reguły korzystania z Internetu i innych środków społecznego przekazu jest skrajnie nierealistyczne i życzeniowe. Szczególnie biorąc pod uwagę, że na samych lekcjach nie dostanie szczegółowej wiedzy na temat własnej seksualności. Gdzie zatem będzie jej szukał_a? W Internecie, gdzie pełno jest nieprawdziwych lub niepełnych informacji, a dostęp do pornografii właściwie nieograniczony.

Nowa podstawa programowa wychowania do życia w rodzinie zupełnie nie kryje się z tym, że jest próbą wcielenia w życie katolickiej moralności na szczeblu szkolnym. Mamy poczucie, iż będzie to krzywdzące dla części uczniów i uczennic, bo o ile można się z taką moralnością zgadzać i ją akceptować, to część społeczeństwa ma inne poglądy i wizję własnego życia. O czym autorzy_rki chyba zapomnieli.

Warto na koniec podkreślić, iż uczestnictwo z zajęciach wychowania do życia w rodzinie nie jest obowiązkowe. W związku z reformą edukacji i nową podstawą programową postrzegamy to jako pozytywny aspekt. Apelujemy do uczniów i uczennic, rodziców, nauczycieli_lek, pedagogów_żek o uważność i monitorowanie tego jak wyglądają zajęcia z wychowania do życia w rodzinie oraz jakie treści są na nich przekazywane. W obecnym kształcie, podstawa programowa w naszej opinii może negatywnie wpłynąć na życie, a w szczególności seksualność, młodych osób.